ГОЛОС
ТИЖНЕВИК

Львів 28 березня 1937
Рік I. Ч. 12.

Передплата: (в краю, ЧСР, Австрії й Румунії) місячно 60 гр., чвертьрічно зл. 1·60, піврічно зл. 3·—, річно зл. 5·50. В інших краях піврічна передплата 1 амер. долар, річно 2 амер. доляри, або їх рівновартість у валюті даної держави.

Ціна 15 ґр.

Адреса: „ГОЛОС“ Львів, Міцкевича ч. 11.

Перемагати тісноту

„Тісно тут жити! Ех, коби вирватися звідсі“!

Нераз і не два в сьогоднішній час можна зустрінутися в нас із такою думкою. І це здебільша навіть серед молодих — тих, що їх вабить життя, змагання, невідоме.

Такими словами з'ясовував — оправдував кілька років тому один молодий поет свій перехід в совєтофільський табор. Які тут вигляди — мовляв, задусимося, неначе миші. Що дасть бо нам оцей загумінок, в якому доля призначила нам жити й діяти?! Якже ж інакше там за Збручем — яка ширина, які простори, які можливості!

Думало так в той час чимало молодих людей. Поповнювали ряди КПЗУ, перебиралися до СССР червоному цареві служити, соціялізм будувати від Москви по Владивосток. Усіх їх душив загумінок, усім їм було „тісно жити“ — й увисліді вони (нераз і вартісні одиниці) розгублювалися в безмежному морі ширини і просторів, зменшуючи ряди такої потрібної нам інтеліґентної верхівки і збільшуючи білянс наших втрат. Для прикладу можна навести, що кріза сучасного українського життя на Волині спричинена головним чином масовим переходом селянського активу й молодої української інтеліґенції за Збруч в роках 1921—1925.

За свої надії, за пориви й оману всі вони здебільша платили потому якщо не життям, то волею. „Широкі простори“ звужувалися їм дуже часто до чотирьох стін тюремної келії чи огороженої огорожі таборів примусових робіт.

З того часу змінилося багато. Але думка ота залишилась й надалі. З переконання про тісноту нашого життя родилися потому й почини „незважені й одважні“ сучасного українського молодняку, що в сірій незавидній дійсності галицького гетта намагався збудувати собі свій власний, живий та й активний „інакший світ“. Що своїм поривом хотів перемогти „тісноту“, дихнути вільнішим повітрям змагу й риску.

І ще живе сьогодні отією „тіснотою“ в своїй переважній частині й наш мистецький світ: письменники, малярі, музики, співаки — всі ті, що творять духову верхівку нації, що їм призначено передніми стежами національної духовости бути. Вони просто нещасні нераз від тієї думки про „галицьку тісноту“, що „гнобить їх“, не дає їм „ширше розправити крила“, „розгорнути в належній мірі їхньої творчости“. Вслухайтеся хочби в наведені одним нашим провінціяльним часописом слова одного нашого „визначного співака“ про те, як манить „закордон“ і як „тісно тут жити“, вчуєте в їхній тузі за всякими Римами й Парижами передовсім страх перед тіснотою своєї вужчої батьківщини, охоту втекти від неї, щоб жити під чужим сонцем і блестіти перед чужими очима.

Коли б так думали одиниці — нічого злого, чи страшного в тому не було б. Буває ж нераз, що люди, особливо ж молоді, люблять нехтувати своїм, пориватися натомісць до чогось чужого, далекого, незнаного.

Але гірше діється, коли таке переконання про тісноту стає загальним явищем. Коли серед народу, чи його однієї генерації, чи хочби якоїсь частини запановує хороблива думка, що зле, що тісно жити на призначеному собі історією клаптику землі. Бо тоді, якщо нема змоги здобути нових просторів, нових країн чи обріїв, починається втеча. Втеча нехай і від незавидної, але своєї, дійсности, від своєї землі, від своїх завдань і змагань і відповідальности за них. Люди такого народу чи групи поволі байдужніють до всіх життєвих справ свого довкілля і заворожені дуже часто — підданою їм різними силами візією якого „раю“, чи „щасливішого світу“ — занехують до решти те, що „їм на долю випало“.

Яким бо загумінком не була б якась країна, як не була б вона відірваною від великих проблем світового життя і шляхів розвитку інших націй, як до болю нераз тісно й сіро не було б в ній жити — то завжди треба знати й пам'ятати, що розбити оту тісноту і зробити життя барвистим і багатим можна тільки, перемагаючи на кожному кроці й кожної хвилини сіру й безвиглядну сучасність, розбудовуючи невпинною працею всі ділянки національного діяння і здійснюючи свою ідею передовсім в серцях майбутніх поколінь.

Звідти бо, з загумінків таких виводила доля вже нераз в історії світові народи на широкі шляхи розвитку, росту й могутности.

Б. Кравців.

УВАГА! Минулого тижня ми вислали всім, хто залягає з передплатою, пригадки і розрахункові пекази. Просимо вирівняти цю залеглість і вплатити передплату на дальші місяці.

Нова хвиля арештувань на СУЗ

Совєтська газета „За Коммуністіческое Просвещеніе“ подає нові вістки про сензаційні арештування серед визначних комдіячів і партійців на СУЗ. Арештовано ректорів київського і харківського університетів, головного цензора видавництв „УССР“ і його найближчих співробітників Березіна, Буслова й ін., трьох замісників народного комісаріяту освіти — Дитюка, Хаїта і Богданського, секретаря партійного комітету при наркомпросі Цупка, секретарів житомірського, катеринославського, одеського, чернігівського і юзівського міськсоветів, завідувачів обласними, міськими та районовими відділами освіти Новаша, Соловія, Хилька й ін., директорів педагогічних інститутів у Житомирі, Лубнах і багато інших.

Усіх їх обвинувачують у співробітництві з українськими націоналістами „найзлішими ворогами народу“.

ПОСТИШЕВ ПОПАВ У НЕЛАСКУ.

Дотеперішній провідник комуністичної партії большевиків України і визначний член „політбюро“ Постишев, попав у неласку і його відкликано з України. Постишева назначено окружним секретарем партійного комітету в місті — Куйбишеві, самарської округи.

Цікавим є також те, що майже рівночасно з відкликанням Постишева з України, відкликано також провідника комуністичної партії Білорусі — Ґікала.

Арештовано Ст. Я. Федака

Під замітом приналежности до ОУН. арештовано у Журавні директора Р. М. **Степана Ярослава Федака** сина померлого недавно бл. п. Д-ра Степана Федака.

Як відомо Ст. Я. Федак був в 1922. році засуджений на шість літ в'язниці, за атентат на воєводу Грабовського, виконаний в 1921. році.

На допомогу студентству

В дні 14. березня ц. р. відбулася в залі „Української Бесіди“ при вул. Рутовського „Всестудентська Анкета“ в справі самодопомоги українському студентству. Після короткого докладу, яким предсідник розпочав анкету, т. Стецюк зреферував докладно стан середнього та вищого шкільництва в краю, обставини, серед яких студіює українська молодь і конечність допомогової акції із сторони старшого громадянства в тісному порозумінні і зв'язку з організованим студентством. В дискусії над виголошеним рефератом звернено увагу на конечність ставлення справи допомогової акції в площину чисто суспільну, як справи допливу нової інтеліґенції, а впарі з тим як справи майбутнього нації.

Анкету закінчено ухваленням таких резолюцій:

1. Українське студентство Львова, зібране на Всестудентській Анкеті в дні 14. III. 1937 р. стверджує, що: внаслідок різних зовнішніх і внутрішніх причин та внаслідок важкого матеріяльного положення українського студентства, зданого виключно на власні сили, стоїмо перед загрозливим явищем зменшування числа студіюючої молоді — майбутнього проводу Української Нації.

2. Нав'язуючи до традиції останніх літ існування Т. П. О. — признає конечність зорганізування та розвинення допомогової акції українському студентству, опертої виключно на власні сили українського громадянства.

3. З радістю вітає факт, що гурт старшого громадянства Львова відгукнувся на заклик студентського проводу і піднявся продовжувати наново агенди зліквідованого Т. П. О., приступаючи до Студентського Комітету Допомоги.

4. Взиває все українське студентство в краю та в університетських осередках негайно приступити до зорганізування допомогових комітетів на місцях та повести живу пропаганду допомогової акції серед широких кругів українського громадянства.

5. Закликає все українське громадянство сповнити свій громадянський обов'язок супроти своєї молоді та взяти живу участь у допомоговій акції.

6. Осуджує шкідливу акцію, започатковану диверсантами в студентському житті, що востаннє змагає також до розбивання допомогової акції дорогою творення окремого допомогового комітету.

Відновлюйте і присилайте передплату

ЗАЯВЛЯЮ,

що на напасті й нікчемні та провокаційні запити пана Анатоля Курдидика, поміщені в газеті „Фронтом" ч. 9 (19). з дня 25. березня ц. р. відповідати вважаю нижчим своєї чести.

ОСИП БОЙДУНИК.

За оздоровлення

ЦІЛКОВИТИЙ ЗАНЕПАД РІДНОЇ ШКОЛИ В СТРИЙЩИНІ.

Уже від двох літ дохопилися до проводу Рідношкільної Організації Стрийщини громадяни, яких діяльність гамує розвиток тієї установи. Організація, яка ще два літа тому буйно розросталa в цілому повіті, всі Кружки по селах були дійсно діяльні — нині є в повному застою. Кружки ці не дістають від повітового проводу жадних інструкцій, ніхто їх не організує, не мають найменшого зв'язку із повітовою централею, не мають жадної до праці принуки, ані поради. З Кружками Рідної Школи по селах хоче нав'язати зв'язок Повітова Старшина лиш тоді, коли ті мають зібрати Коляду, або Писанку так, якби тільки до цього була Рідношкільна Організація покликана.

Повітовим проводом для всіх Кружків Стрийщини є Старшина Кружка Рідної Школи в Стрию, якому Головна Управа „Р. Ш." надала права Повітового Кружка. Всі Кружки робили старання за створенням Повітового Союза Кружків, бо Старшина Кружка „Р. Ш." в Стрию вибрана членами одного тільки стрийського Кружка не може ніколи відчути інтересів Організації повіту, та нею правильно кермувати. Одначе Головна Управа „Р. Ш." по мачушиному трактує домагання повіту й про заложення Повіт. Союза Кружків не старається.

Між Старшиною Повітовою в Стрию, а Кружками на селах є повна розбіжність. Кружки сіл заявили всі Повітовому Кружкові недовіря, висилаючи відповідні меморіяли до Головної Управи, але з цього нічого не вийшло. І тепер дійсність є така, як в тій байці, де до воза запряглись тягнути рак, журавель і щупак. Є отже цілковитий занепад праці і рівночасно розгардіяш, який стараються використовувати всякі отруйні течії, як посилена пропаганда комунізму і т. п. А в Повіт. Старшині Р. Ш. спокійно „володіють" і без журби панують. Старшина видно не здає собі справи із відповідальности перед народом і історією так, якби занепад праці в Рідношкільній Організації був їм рівнодушний.

Рідношкільна Організація Стрийщини дуситься і нидіє, а провід сходиться із групою своїх симпатиків й ухвалює собі довіря, вибираючи себе на Загальних Зборах тими ж симпатиками, без найменшої участи делегатів сіл. Головна Управа Р. Ш. шле до Повіт. Старшини погрози, а Пов. Старшина шле до Головної Управи теж погрози. Повіт. Старшина часто резиґнує і потому... урядує дальше. Є отже повний розгардіяш.

Що на це Головна Управа? Доки такий стан буде нищити дотеперішні надбання? Чому не створить Повітового Союза Кружків? Чому не вгляне в відносини, та не доведе, щоб Збори Кружка Р. Ш. в Стрию, який має мати права Повітового Кружка, відбувалися правильно і статутово без викидання всіх немилих Повітовій Старшині членів. Чи Головній Управі залежить теж на тому тільки, щоб села дали Коляду і Писанку а позатим можна легковажити їх домагання. Алеж бо далі не буде кому цих грошей зібрати, бо Організація під „громадянським" проводом теперішньої Старшини розлазиться. Нехай знає світ до чого вона допровадила. Цей страшний стан Рідношкільної Організації буде мати на совісті теперішня Старшина Пов. К. Р. Ш. в Стрию.

М. К.

З робітничого відтинку

НАРАДА В Т-ВІ „СИЛА".

В четвер, дня 18. ц. м. робітниче Т-во „Сила" у Львові скликало ширшу нараду в справі українського робітництва.

В нараді взяли участь робітники, підприємці і представники преси.

Темою наради були:

а) Умовини праці українського робітництва.

б) Українська робітнича організація.

в) Цілі українського робітництва.

Нараду отворив і нею проводив голова Тва п. **Музика.** В короткім вступнім слові, згадав про значення Т-ва „Сила" для українського робітництва і про цілі та завдання, того ж Т-ва, його дотеперішній розвиток й успіхи. „В першу чергу ми є українцями, а щойно потім робітниками" — сказав п. Музика — „і стоїмо на національному ґрунті".

Обширний реферат про Т-во „Сила", й про українське робітництво, та його організованість, виголосив секретар Т-ва п. **Петречко.**

У свойому рефераті, референт зупинився коротко над історією організування українського робітництва, згадуючи гіркими словами **правди** наших соціял-демократів, які впоювали в наше робітництво отруйні ідеї марксизму і соціялізму. Організування нашого робітництва на тих ідеях принесло тому робітництву тільки шкоду, бо своїми руками і своєю працею створило могутні професійні спілки і союзи, в яких не то, що не має впливу, але навпаки стрічає в них перешкоди в доходженні своїх слушних прав, а чуже робітництво починає бойкотувати українців-робітників.

Професійні союзи стоять сьогодні під великим впливом ППС, яка про наше робітництво пам'ятає тільки при виборах, маніфестаціях і страйках, а коли приходить питання про інтереси українського робітника, тоді, десь зникає „братерство", і наше робітництво опиняється без праці. Це явище м. ін. примусило нашого робітника призадуматися над дійсністю, пізнати правду і з того витягнути належні висновки.

Свідоме українське робітництво, яке пізнало фалш й облуду соціялкомунізму, рішило творити власний проф. союз.

За це тяжке діло взялося Т-во „Сила". І хоч Т-во „Сила" не є чисто професійним товариством, то всежтаки польські проф. союзи починають з тим товариством числитися, а навіть звертались до Т-ва „Сила" з пропозицією співпраці в деяких справах.

Дальше, референт згадав про відношення українських робітників занятих в наших підприємствах і деяких наших організацій до Т-ва „Сила". Це відношення не зовсім ясне і вимагало б вияснення. Згадав також про „протекціонізм" і затруднення чужинців по наших підприємствах і то в той час, коли наші робітники, ходять без праці, і про лихі умовини праці по наших підприємствах.

Вкінці референт зупинився над плянами товариства на майбутнє, з чого присутні довідалися, що товариство займеться посередництвом праці і для тієї цілі буде вести потрібні дані й евіденцію, щоб підприємець міг дістати відповідні фахові сили і відомості про них.

Т-во „Сила" — говорив референт — **стоїть на національному ґрунті і буде всіми силами боронити прав українського робітництва.** Робітництво бажає собі не боротьби з підприємцями, тільки **справедливої** співпраці, яка принесла б користь одним і другим для добра української справи.

По рефераті відбулась довша і **дуже цікава дискусія!**

Дискутанти висказували всі свої жалі і наболілості. Так і відчувалося, що все це пливе з глибин душі не для докорів, чи обвинувачень, тільки з любови до свого рідного і в ім'я правди і справедливости, при рівночаснім почуттю великої відповідальности. І тому того всього, що було сказане в часі дискусії, не можна злегковажити і перейти над тим до денного порядку. Тільки поважний і річевий підхід і висновки дають запоруку успіху.

Головними питаннями, до яких тут треба поважно підійти, це є питання, які підносили в дискусії наші робітники, а саме: тяжкі умовини праці по наших підприємствах; протекціоналізм; „свій до свого" в теорії і практиці. Ці питання мусять бути остаточно вирішені, коли не хочемо давати соціял-комуністам матеріялу до агітки!

До того питання ще вернемося.

Дискусія виказала, що такі наради повинні відбуватися частіше і треба сподіватися, що Т-во „Сила" з того скористає.

УКРАЇНСЬКА РАДІО-ПРОГРАМА В ХАРБІНІ.

Впертою і послідовною працею, хоч в дуже важких обставинах, українці на Далекому Сході завойовують все ширші позиції. Харбінська радіостанція надає постійно що середи реферати Української Національної Колонії, а з зорганізуванням українського хору і його виступи. Перший раз надала радіостанція в'язанку українських пісень, які відспівала пані Сорока 3. лютого, а 28. лютого виступив ввесь український хор.

В місяці січні виголошено такі радіо-промови: Ніппоно-німецький договір й Україна (І. Світ), Українська поезія на еміграції (Д. Барченко), Самостійна Україна — розвал СССР (Р. Федорів), Руїна родин в Україні (І. Шлендик). В місяці лютому виголошено: Українська Націоналістична Молодь (Р. Федорів), Леся Українка (Шлендик), Т. Шевченко (Шлендик).

З життя і преси

МАЯЧЕННЯ „ВТЯТОЇ ГОЛОВИ".

Реферат пана Гертиха в Луцьку.

В першій половині березня ц. р. відбувся в Луцькому Клюбі „Інтеліґенції працуюнцей" реферат відомого ендецького головача й україножера Енджея Гертиха „Квестія руска, а не українська"? На його телігенція: осадники, військові, урядовці, духовні. Були теж й українці, між ними ред. Ковалевський з „Волинского Слова".

Гертиха привітали гучними оплесками.

На вступі свого реферату він почав з'ясовувати „для чего квестія руска, а не українська"? На його думку український нарід ніколи не був народом, а „українізм повстав в останньому часі, і вповні опертий на доктрині, як комунізм. І ця власне доктрина намагається створити український нарід, який ніколи не існував. Націоналізм польський мусить поборювати цю доктрину, як кожну іншу ворожу для польскости". Далі „доказував" Гертих, що „рускі люд" є історично зв'язаний з польським народом і, що „рускі єнзик" це тільки „наржече" польської мови, так, як кашубське чи ґуральське. Створила цю аномалію, цю відрубність „руского люду" від польського 150-літня неволя. Аджеж перед війною „русін навет нє вєдзял і нє слишал о Украінє". Щойно підчас війни почали творити цю Україну ворожі до Польщі „живйоли" наспілку з масонерією, жидівством і комунізмом.

Таке вибалакував пан Гертих. Шкода, що не переїхався із своїми „теоріями" хочби по волинських селах. Навчився б там дечого і від дітей. Може б довідався від них, як це їхні батьки кривавилися в нерівному змагу з Москвою й комунізмом, даючи змогу панам Гертихам творити свою державу!

В дальшому ході свого реферату пан Гертих подавав способи на „знищенє Русі". Кликав знищити все, що опановане „українізмом". Виперти із шкіл українську літературу, не вживати в судах української мови. Православна і грекокатолицька церква мусять стати польськими, а „попи" поляками. (Значить це, що в тих церквах мусить панувати польський дух, а „попи" мають вщіплювати „польскосьць в душен русіна"). Нагадував при тому ті блаженні часи, коли „попи" були „походзеня польскєго" і навіть говорили польською мовою. Сильно гримів п. Гертих проти української кооперації, заповідаючи, що „мусіми з ньов скончиць"! Закликував до посилення польського елементу по містах і місточках, щоб, випершити жидів, він став „пшедмуржем" проти „українізму". Одним словом „мусимо довести до того, щоб кожен русин почував себе поляком".

Закінчив свій реферат пан Гертих закликом до „безоглядної боротьби з українізмом" і в тому напрямку, після рясних оплесків пішла дискусія.

Не спротивлявся ніхто. Навіть пан Ковалевський побоявся пустити хочби словечко з уст. Вигідніше й безпечніше здається вести боротьбу на сторінках „Волинского Слова" із галицьким „чорносотенством".

„Стир".

Зголошуйтесь на дописувачів „Голосу"

Шевченкові

Українське студентство у Варшаві

Українське студентство Варшави вшанувало Шевченківські роковини Святочною Академією в дні 13. березня ц. р. у великій, гарній залі В. Т. В. при дуже чисельній участі старшого громмадянства.

Безперечно найкращою точкою програми було „Вступне слово“ Евгена Маланюка.

Прелегент, дуже далекий від авторів всяких причинків, належить до тих, що подають синтези-портрети. Знавець Шевченка й літератури про нього звів тут ще раз боротьбу за справжнє обличчя Українського Генія. Це обличчя замазали 80—90. рр. XIX ст., в які найменше відчувалося Шевченкову велич. Використавши припадкову фотографію з шапкою і кожухом з Шевченка зроблено ікону — вельмишановну, але мертву. Й та ікона вітала в просвітянсько-драгоманівській атмосфері, поки не спалахнув вогонь березневої революції, поки в тому вогні не збудилась окрадена Україна. І аж цей вогонь спалив мертву ікону й нові люди побачили справжнє обличчя Шевченка.

Шевченко — бунтар, але не в вузькому, звичайному розумінні. Цей „бунтар“ говорив про славу, лицарство, землю, кров — про що в Европі заговорили далеко пізніше. Вороги бачили його справжнє обличчя, повне шляхотної гордости, інтелігенції.

Спеціяльний уступ слова займали наскрізь оригінальні й незвичайно цікаві думки прелегента про Шевченків романтизм, його „клясичний романтизм“, щирий, без театральности.

Треба бачити в Шевченкові його незрушиму віру в силу нації. Він кипів таким гнівом, такою ненавистю до ворогів і такою любов'ю до України, що цим матеріялом ще довго житиме ціла нація.

Концертову частину виповнили виступи муж. і міш. хорів під упр. тов. І. Ткачука та сольові виступи й деклямації.

На першому місці треба поставити деклямацію п. Н. Юрчинської-Попович („Лічу в неволі“), зустрінутої оплесками. Дуже добре вдалися соля п. Е. Чернявської-Орси. Належить відмітити вдалий сольовий виступ п. м-ра О. Стецури (барітон), співака з багатим голосовим матеріялом. Гарно були виконані соля п. М. Вишневецької в хорових точках.

(Хочу ще зазначити, що ціни білетів студентських були 0.75, а не 2.50, як подало „Діло“, слушно зазначуючи, що Академії не робляться для заробітку).

Т. Джемс.

В Толедо й Альказарі

(Допис українського кореспондента з Еспанії).

Їду до Талявери (на південний захід від Мадриду) санітарним поїздом. Разом зо мною в санітарному вагоні командант поїзду сотник-лікар і другий старшина легіону — теж сотник. Поїзд поприкрашуваний зверху і з боків червоними хрестами, але доктор каже відразу „на потіху“: „Для цих червоних каналій нічого не значить санітарний поїзд, чи ні — ось пождіть хвилину“. За кілька мінут минаємо на бічному торі на схід від ст. Плясенсія-Емпальме немилосердно збомбардований санітарний поїзд. Доктор додає „Це був мій поїзд...“

Обидва мої співподорожники дуже привітні й балакучі. Розповідають десятки переживань, а доктор переповідає головно фронтові історії, які чув із уст ранених. Сходить розмова й на політику. Доктор каже принести магазинок легкого скорострiла, найдений у червоних окопах: совєтська система аж кричить! Є вже про що говорити. Мусить зараз балачка зійти й на Україну — старшини, як показується, мали дуже мряковинне поняття про наші справи, але висіли з поїзду — як казали — великими українофілами.

Довго тягнеться поїзд — нарешті в ночі Талявера. „Усього кращого — каже доктор мені на прощання — я тут мусів учора рано переревати операцію, бо червоний літак кинув бомбу в шпиталь“. Але в Таляврі не було за час мойого, короткого зрештою, побуту повітряних атак. Зате слідів з попередніх атак доволі: саме місто має вже зовсім другий характер від Саляманки, чи Бургосу: тут були недавно червоні, тут недалеко фронт.

Потім їзда автобусом до Толедa — далі ближче фронту. Це вже помітно на кожному кроці. Тут і там виринає недавня лінія окопів — тут і там дротяний засік. Мури хуторів попробивані для отворів на рушниці — тут билися за кожний такий хутір зокрема. Минаємо змасакроване кладовище серед поля. Минаємо місцевості, що мали перед революцією по кілька тисяч населення, а тепер полишалося в них 20—30 родин. Одні погинули, других потягнули за собою червоні. Ці села й містечка тепер дишуть гробовою пусткою: половина хат розвалена, снуються громади бездомних собак, тут і там тільки блукає жива людина — безпомічна і жалюгідна. Оце жниво московського посіву в Еспанії!

Але на полі в ряди-годи стрічається постать хлібороба, що оре ниву й така картина оцього орача на обрії поражає своєю символікою: нове життя на руїнах страшного минулого! Або серед руїн і пустки збомбардованого селища недолiток, що співає гимн фалянги!

Толедо! — Звідсіль чути вже гарматні стріли з-під Мадриду. Населення теж жахливо змаліло, тільки військо доповнює цю пірву. Толедо окутане до полудня мрякою — так тут тепер майже щодня. Як тільки мряка осла — щож міг я другого вчинити, як бігти — дослівно бігти — поклонитися Альказарові!

Стоїть ця Руїна Слави серед згарищ та руїн і хочеться відкрити голову перед нею... Мене опроваджує по Альказарі вояк, що перебув цілу облогу. Говорить невишуканими словами про несмертельний героїзм. Показує пивниці, де жінки родили дітей під вибухи мін, кімнату, звідки залізний полковник Москардо кермував обороною, й закидані тепер цвітками гробики 60 поляглих Альказарців. Жахливі наслідки двох мін — глибокі ями, де стояли колись башти твердині, маса-маса каміння, заліза, гранатів, луcок, мішків з піском. Бляха, в якій скинув літак націоналістів поживу й ліки, книжки розкидані вибухами з бібліотеки на десятки метрів довкруги й авта, що кидало ними з одного кінця Альказару в другий.

У підніжжі Альказару пливе ріка Тахо, та сама, що нею хотіли червоні затопити під Толедо наступаючих націоналістів. Під погідним плесом ріки Тахо — на його дні лежать сотки трупів — частинно поляглих у боях над рікою, частинно похованих у хвилях ріки по ночах між одним боєм а другим. А на схід від Тахо починаються горби й скали, де з два-три клм. від міста й ріки — уже фронт. Обидві сторони стягнули тут усі сили під Мадрит і на фронті на схід від Толедо дуже слаба обсада — але зривається там іноді велика стрілянина.

В Толедо не остала цілою в час облоги Альказару ні одна шиба, фасада пенсіонату, де живу, покалічена раз коло разу рушничними кулями. У величавій катедрі — готику понищені вітражі. Довкола Альказару пояс зовсім повалених і спалених домів, м. ін. дім, де жив Сервантес — крім цього далі в місті 20—30 розвалених будівель. Але нині Толедо вже живе — вже лад і порядок, уже гояться рани. Оцей організаційний хист уряду ген. Франко домагатись усюди того, що в запіллі — навіть найближчому до фронту — нема ні харчевої кризи, ні звижки цін, ні бандитизму, ні пошестей (усе це такі природні річи вчас війни), що йдуть правильно поїзди, автобуси, пошта й т. д. — це факт, гідний найвищого признання. Бо ж серед цих самих умов у червоній Еспанії жахливий хаос, нужда й руїна!

Кілька днів пізніше моє авто мчиться по шосе в Мадрид. Далеко на півночі біліє сніжне пасмо Гвадарами.

Чого вони вчать?

Ужгородська „Народня Сила“ орган Української Селянської Партії подає, що в хустській українській гімназії: „В VI. кл. проф. Кочетова (московська еміґрантка) завела на годинах московської мови читання відомої українофобської поеми „Полтава“, в якій автор Пушкін, перекручуючи історичні факти нашої минувшини, ганьбить, профанує й оплюгавлює пам'five нашого Гетьмана Мазепи, називає його прямо „злодеєм“, а водночас глорифікує зрадника Кочубея і до нашого народу ставиться із самозрозумілою для кожного москаля ворожістю.

І, от таким твором троблять наших дітей московські еміґранти, а роблять це в наших школах і то на нашій землі“.

ЧУЖИННА ПРЕСА ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ.

„Пепль е Фронтієр“, журнал посвячений справам національних меншин Зах. Европи (Ренн, Бретонія) приносить в ч. 2. з 15. лютня французький текст відозви з приводу Олімпіяди, підписаної Цесусом, Муном (Америка й Канада) і СУМ-ом (Далекий Схід).

Берлінський місячник „Лендер унд Фелькер“ в числі за березень приносить передовицю п. н. Червоні береги чорного моря, в якій підкреслює вагу української визвольної боротьби в світовій розправі з московським імперіялізмом.

Українська революція

Відчит Дм. Донцова, що його почути мали ми нагоду в суботу 20. III. на „Бесіді“ можна коротко звести до проблеми: маса й провід; до проблеми, що її прелеґент вже закріпив під тим же заголовком в одній із своїх публіцистичних праць. Є два моменти у всіх великих революціях, чи це велика революція французька чи російська: розбурхана, сліпа стихія, що переливається через вінця — маса; і чинник порядкуючий, що неоговтані, розбурхані сили зводить у правильне русло — провід. Суворі, жорстокі роки оцих революцій знайшли таких же, відповідних отим рокам людей — провідників. Марат і Ленін ось люди-характери, що сміливо, без сумнівів і вагань, рішуче й твердо, свідомі мети й доби, не жаліючи крови й життя соток тисячів, повели спрагнену нового народню стихію в бажаному для справи напрямі. Надармо ревло, шуміло, бушувало, рокотало гнівними хвилями море української революції. Розжеврений до білого ентузіязм народніх мас гас, потахав, бо не було людей, не було характерів, не було душ, що відповідали б добі, не було українських Маратів і Ленінів. Бо не їм тогочасним „провідникам“ української революції, оцим прекраснодухам, соціялістичним снобам і доктринерам-буквоїдам, не їм розжертим сумнівами, не їм з розм'ягченими упадочними ідеалами XIX. в. мозком і душею стояти було на чолі отієї „духм'яної епохи“, „коли в аулах голубої савої стояв гул“. — Витеребити з душі нації шароварницько-неньківський патріотизм і соловейково-садковий сантименталізм, покінчити з традицією наших „батьків“, що дух їхньої науки так дорого коштував і коштує ще й тепер нашу націю, натомісць повернути до „некультурної“ і негуманної традиції наших дідів, що знали розрізнити, що своє, а що чуже, віднайти й розвинути загублений мужеський первень національної духовости — передумови, щоб час, що гряде, приніс нам непрогаєну революцію.

Накінець. Серед публіцистичних елюкубрацій, серед публіцистики снобізму і снобів від публіцистики — публіцистичні писання Дм. Донцова мають в собі побіч загально признаного блискучого стилю і вдумливої та влучної синтези широкої й глибокої ерудиції, молодечого темпераменту, ще щось, чого не мали й не мають і ті публіцисти, що з рідної нації хотіли зробити паріїв чужого імперіялізму й ці публіцисти-линвоскоки, що пишуть на замовлення, — мають всобі характер. Для всіх політично-світоглядових хамелеонів, що свій патріотизм зумовляють конюнктурою, для тих, що бракові віри й характеру надають ідеологічне оформлення, для тих, що ще вчора плювали на те, що сьогодні лижуть і навпаки, для тих, що вкінці допускаєму зміну світогляду перейшли не внутрішньою боротьбою, а з легким серцем перейшли „там де легше жити“, для тих, що ідеал своєї молодости проміняли на повний котьолок, для тих всіх прекраснодухів незрозумілим є, що автор „Націоналізму“ лишився все той самий, аж до „занудження“, що він „повторюється“. Це чуже й незрозуміле їхнім філістерським душам, як чужі далекі й незрозумілі постаті, як Клемансо, завжди той самий, що одушевлений фанатичною ненавистю й вірою зумів десятиліття стояти на, здавалосьби , безглуздому свойому, як Катон, що до „зануди“ повторяв: „Картаґіна мусить бути знищена“.

О. Ф.

Із СУЗ

ЗА ВБИВСТВО ДОНОЩИКА.

В Кірові арештовано Фоменка, Чередниченка й Логовського під замітом замаху на стахановця ст. Кірово-Українська — Гіскіна. Про це писали ми в попередньому числі.

ЧИСТЯТЬ...

В Харкові відбувся пленум облвиконкому, на якому виключено з партії „ворогів народу" голову харк. міськради Богуцького і Заславського, які зараз перебувають в большевицькій тюрмі.

В Дніпропетровщині „викрито як контрреволюціонера і ворога народу" начальника управління місцевої промисловости Легкого, якому закидають „розбазарення" 512 тис. карб. „Вісті" від 1. III. ц. р. пишуть, що Легкий „використовував ці гроші на фінансування контрреволюційної роботи". Між ін. він мав фінансувати „члена українського терористичного центру Голубенка".

В Донецькій області викрили „запеклого ворога народу" — секретаря донецького обласного виконавчого комітету Вайсберга й його помішників: Логінова, Миронова й Нетребу. Усунули теж з роботи другого заступника голови Донецького виконкому — голову обласного плянування Вербицького за приналежність до „правих одщепенців". В міськраді Сталіно викрили „троцькіста" Заглянського, „пройдисвітку" Подяву та „хуліґана з партійним квитком" Землянка. За таке „засмічення радянського апарату" обвинувачують „Вісті" від 3. березня голову облвиконкому Іванова й секретаря обкому партії Саркісова.

АНТИСЕМІТИЗМ НА СУЗ.

Київ. „Вісті" з 3. березня ц. р. містять довший допис про шкільництво в Марюполі. І так: в 14. школі „учень Ясинський цькував, давав антисемітські прізвища учневі Миропольському. Це було відоме директорові школи Безверхій, але вона стала на ворожу позицію, почала захищати Ясинського, а Миропольського обвинувачувати в хуліганстві". Подібні випадки, як пишуть „Вісті" трапляються і в інших школах.

ТІНЬ ОТАМАНА КОЦУРА.

„Вісті" з 4. березня пишуть, що в Худоліївській сільраді, Чигиринського району, вибрано на члена ради Коркоця, який „деякий час перебував у відомій банді Коцура". Коли райвиконком домагався від виборців його усунення, з 82 виборців лише 32 голосувало за відкликанням Коркоця з сільради, 51 же здержалось від голосування, а 3 спротивилося домаганню райвиконкому.

СОВЄТСЬКІ „КАБІНЕТИ КРАСИ".

Київ. „Вісті" з 1. березня повідомляють дуже сензаційно про відкриття в Києві, на вул. Воровського 20, першого в „УССР", а другого в Совєтах „Кабінету Краси". „Вісті" рекомендують його всім, хто „бажає позбутися того, що псує зовнішність".

Ще один добуток соціялістичного будівництва...

„ТАЄМНІСТЬ ЛИСТУВАННЯ".

„Вісті" з 1. березня обвинувачують голову Улянівської сільради у Гребенківському районі на Харківщині, що він разом з поштовим аґентом розпечатує листи і їх прочитує. Голова сільради удостоївся від „Вістей" назви „порушника сталінської конституції". Його потягнено до відповідальности. Коли ж то назвуть ГПУ „порушниками конституції"?

Із світових подій

Кривава комуністична провокація

В ніч на середу м. тижня паризьке передмістя Кліші стало тереном кривавих авантюр. Є вони одним із перших вістунів великої бурі, що неминуче потрясе до основ французькою суспільністю.

В однім домі цього передмістя відбувалося зібрання французьких націоналістів з т. зв. „Французької Соціяльної Партії". Щойно після закінчення зібрання, вечером, коли в домі остало яких 2 десятки люда, місцеві комуністи змобілізували бойвки і кинулись на дім. Дорогу заступила їм поліція. Комуністичні вожаки кинули тоді змобілізоване підміське шумовиння на поліцію. В майже цілонічних боях юрби з поліцією впало 7 вбитих, 87 тяжко ранених, та 250 легко ранених. Ранено 157 поліціянтів, в тому 87 тяжко.

Задумана комуністами протинаціоналістична демонстрація закінчилася для них великим скандалом і ще більшою політичною поразкою. Комуністи думали спровокувати сутичку з націоналістами, щоб опісля зажадати від „свойого" уряду розв'язання націоналістичних організацій, мовляв вони стосують терор. Тим часом шумовиння не дало себе втримати під початковими протинаціоналістичними гаслами і може навіть всупереч плянам самих комуністичних проводаторів кинулось на поліцію і навіть самих „людово-фронтових міністрів", що прибули на місце боїв успокоювати юрбу. Дісталось від комуністичної авантюри таки „своїм". Не диво, що комуністична партія відпекується від тієї демонстрації, вказуючи, що її спровокували нібито якісь „темні сили". (Тримай злодія! — кричить злодій). На другий день комуністичні профсоюзи проголосили страйк. Однак він зовсім не вдався. Його не піддержали інші „людово-фронтівські" групи. „Людовий" фронт починає здорово тріщати, а влада Блюма хитається. Під знаком розвалу „людового фронту" розвиватимуться неминуче дальші події у Франції.

Це потверджують вимовно політичні настрої в поодиноких групах „людового фронту". Конґрес „Фр. Сусп. і Республиканської Унії", що розпоряджає в парляменті 29 голосами, заняв до подій в Кліші і їх спричинників таке становище: „Конґрес дивиться із жалем на становище тих, які твердять, що підтримують уряд та багато говорять про прив'язання до „людового фронту" (зн. комуністи), а тимчасом на маргінесі спільних зусиль ведуть незгідну з нами демагогічну підбурюючу агітацію". Інші „людово-фронтівські" групи заявляють, що свобода зборів і агітація є для усіх політичних партій, і не може бути привілеєм тільки самих комуністів. Ці голоси це перші поважніші покацки розламу в „людовім фронті". Очевидно до повного протверезіння комуністичних союзників ще далеко, так само як і наших радикалів. Хто „з жалем" дивиться на затії московських агентів між власним народом, не розуміючи що вони і не хочуть і не можуть нічого доброго вчинити — той ніколи не здобудеться на гідну відправу комуністичним провокаторам. Назріваючий розлам скріпить безсумніву націоналістичний табор у Франції. Чоловий представник цього табору, полк. де Ля Рок заявив після подій в Кліші: „Думаю, що з кожним днем збільшуватиметься розлам між патріотами, яких не зважаючи на все має в своїм складі і „людовий фронт", й елементами розкладу, які спровокували ці інциденти". І це головний висновок з подій минулотижневої кривавої середи.

Московське помело торгує Еспанією

Англійська урядова телеграфічна агенція проголосила мин. тижня зміст дипломатичної ноти, яку 13. лютня вручив в Женеві червоний еспанський міністер дель Вайо представникам Англії і Франції. Червоний еспанський уряд запропонував Англії і Франції відступлення їм частин еспанського Марокка взаміну за поміч проти військ ген. Франко.

Проголошення змісту тієї ноти викликало величезне враження в міжнародних кругах. Показується, що „правовий еспанський уряд" хотів продати частину еспанської території чужим державам саме в тому часі, коли міжнародня „людово-фронтівська" преса (з нею й „наш" „Громадський Голос") обвинувачували повстанців в тому, що якраз нібито вони хочуть відступити Марокко „німецькому й італійському фашизмові". Виявляється тепер, що навпаки: червоний еспанський уряд торгує еспанською землею, яка все більше усувається йому з-під ніг.

Обмеження української церкви під Румунією

Свого часу вивласнили румуни греко-католицьку церкву в Сучаві, заявляючи, що „інтабуляція церков них маєтків, яку переведено за часів Йосифа II. була звернена проти румунських національних інтересів та в користь зайшлих рутенів". Проти вивласнення сучавської церкви вніс скаргу греко-католицький вікарiят в Чернівцях. Румунський міністр віросповідань домагався від вікаріяту цофнення скарги, погрожуючи його розв'язанням. Коли вікаріят скарги таки не цофнув, його на днях розв'язано і піддано в цілості під зверхність мармароського греко-катол. епископові-румунові.

Коротко:

* Румунія губиться щораз більше в своїй зовнішньо-політичній орієнтації. 19. ц. м. мін. освіти Ангелеску підчас гостини у Варшаві підписав польсько-румунську культурну конвенцію, а 20. ц. м. премієр Татареску був принятий в Празі чеським президентом Бенешом. Преса підкреслює значення то варшавської то празької гостини. Очевидно, що рівночасно не може мати кожна з них „великого" значення, бо Прага і Варшава є сьогодні вузлами зовсім протилежних і протиставних собі міжнародних таборів.

* В той час, коли мін. Ангелеску гостював в Варшаві, а премієр Татареску у Празі сам міністер загр. справ Румунії Антонеску виїхав до Анкари (18. ц. м.), де прийняв його диктатор Кемаль Ататурк і мін. заг. справ Рушді Арас. Широка дипломатична кампанія Румунії вказує, що почувається вона не досить певно в сьогоднішних умовинах.

* 19. ц. м. австрійський канцлер Шушніг відвідав Будапешт. В розмовах з мадярським урядом підтверджено дальшу живучість австрійсько-мадярсько-італійської співпраці „встановленої т. зв. римськими протоколами" з 1934. р. Канцлер Шушніг і премієр Дараний вислали спільну привітну телеграму до Мусоліні. Шушніг заявив представникам часописів, що на австрійсько-мадярському відтинку не належить очікувати ніяких „сензаційних зворотів", яких так очікує „людово-фронтова" міжнародня опінія.

* „Варш. Дзен. Нар." і „Діло" з 20. ц. м. подають, що в Лодзі арештовано около 150 комуністів, а у Львові 90.

* Другу траншу воєнної позички, яку розписав уряд Блюма покрито теж впродовж одного дня. Впродовж двох днів французькі кредити на армію збільшилися на 7 і пів мільярда франків.

* Польська преса рознесла була перед тижнем вістки будьтобн литовський мін. Лозорайтис мав стрінутися на Рівієрі з польським мін. загр. спр. Беком, щоб довести до литовсько-польського порозуміння. За кілька днів ця сама преса принесла комунікат ПАТ-а, що ніякої стрічі не було.

* Папа видав лист проти комунізму, в якому вказав на комуністичну загрозу і висловив своє співчуття „для гнобленого російського народу".

* В Палестині дійшло м. ін. до нових кривавих жидівсько-арабських заворушень. В сутичках уживано бомб. 18. ц. м. прогошено там винятковий стан.

* Совєтська влада замкнула 5 протирелігійних музеїв і „Інститут Пропаганди Безбожництва". Це початки агітації перед виборами до совітів (22. травня ц. р.), щоб здобути голоси „віруючих християн" на кандидатів комуністичної партії. І в СССР є, як бачимо „людовий фронт"...

* Швайцарська Рада має незадовго ухвалили закон про заборону існування комуністичної партії, яка на терені Швайцарії має всього 50 тисяч.

* 15. травня тратить свою важність польсько-німецька конвенція з 1922. р. про охорону національних меншин на опольським Шлеську (по стороні Німеччини). Польські круги дещо затривожені дальшою долею поляків на німецькому Шлеську. Найбільше затривожена жидівська преса.

* Поїздка Мусоліні до Лібії викликала велике негодування Англії. В Триполісі Мусоліні виголосив крізь радіо промову, в якій згадав і про „300 мільйонів визнавців ісляму". Очевидно тільки мала їх частина є під опікою Італії, а величезна решта під опікою Англії. Звідсі і її гнів.

ГОСПОДАРСТВО

Куди йде робітництво?

Коли може настати добробут для українського робітника?

Це питання я поставив, щоб простідити політичний світогляд нашого робітника та довідатися, до якої цілі він прямує. Назагал робітники досить нерадо відповідали на той запит; особливо робітники з „лівими“ поглядами. Нераз я мусів їх напроваджувати, піддавати дискретно думки і слова, котрих робітникам забракло.

В робітничій масі, як у масі взагалі, кружляють думки, та погляди, у яких містяться домагання, критика різних справ сучасного життя. Але ті погляди й думки є більш в ідрухові, можна сказати: навіть підсвідомі, а менше скристалізовані і виразні.

Так було і тут.

Першим кроком до поправи долі українського робітника є, по думці того останнього, організація. Каже він: „Доля нашого робітника може покращати, коли зорганізується“; „коли створить власні робітничі організації“; „через добру організацію“; „коли створить організацію незалежну від організацій чужо-національних і соціял-комуністичних“. Один робітник, що жалувався мені на розбиття українського народу і незгоду українців, сказав: „Доки не зберемося до купи, але будемо роздріблені, то своєї долі не поправимо і ніщо доброго не зробимо“. Робітнича організація має стати обороною перед використовуванням з боку капіталістів: „мусимо зорганізуватися, щоб боронити свої справи та боротися за права, які нам належаться“.

Однією з передумов всякої акції, а також організування є національна свідомість. Їй приписують робітники велику вартість і значення: „освідомлення українських робітників поможе нам створити сильні, свідомі своїх цілей робітничі організації й успішніше боротися за свої права“; „українські робітники будуть мати велику силу і голос, коли будуть свідомі, зорганізовані і з'єднані“. Інший каже так: „в чужих організаціях нас використовують; ми мусимо освідомити національно наші робітничі маси і мусимо створити наші організації, керовані однією рукою“; або „нам потрібна сильна організація з добрим проводом“.

Деякі робітники є переконані, що добробут українського робітництва є залежний від положення і добробуту цілого українського народу: „добробут для українського народу може тоді тільки настати, коли українські інтелігенти робітники і селяни об'єднаються і здобудуть спільними силами те, до чого ми віддавна прямуємо. Але мусимо йти спільно й мати на оці добро цілого народу, а не добро одної кляси“. Визнаючи такий погляд, робітники кажуть: „робітнича доля може покращати, коли всі українці будуть жити в згоді і любові“; „коли будуть свідомі, без партій і працюватимуть для добра української нації“.

Другою добою, другим степенем у прямуванні до добробуту українського робітника має бути створення українських варстатів праці. Більша частина говорила так: „Добробут для нас може тоді настати, коли розвинеться український промисл, торговля і повстануть українські фабрики всякого роду“. „Коли створиться власні варстати праці, а українці зрозуміють клич „свій до свого по своє“, коли відбереться капітал від жидів“. „Коли робітники зорганізуються і створять варстати і фабрики, котрих не маємо“.

Радикальніша частина українського робітництва бачить свою кращу будуччину в здійсненні нац. ідеалу.

У переважаючій частині українські робітники не вірять в диктатуру всесвітнього пролетаріяту. Коли деякі вірили, то тепер протверезіли. Українські робітники пам'ятають, що був такий час, коли польські робітники, закликані Гавзнером на барикади (не проти капіталістів!), проганяли тих перших з власної землі. Українські робітники знають і те, що „російський робітник“ виправляє з українським селянином і робітником на СУЗ.

Але не всі!

Є значна частина українських робітників, які свою будучність бачуть в чім іншім. То диктатура пролетаріяту у всіх формах.

„Все так буде, що капіталіст визискуватиме й утискати робітника. Тому може перешкодити диктатура всесвітнього пролетаріяту“.

„Диктатура пролетаріяту прийде скоро. Робітники викличуть революцію, завдяки якій захоплять у свої руки державний апарат“.

„Питання добробуту українського робітника не можна розв'язати без поладнання тієї квестії у цілім світі. Український пролетаріят є частиною пролетаріяту всесвітнього“.

Треба признати, що люди з такими поглядами творять невелику частину українського робітництва. Може четвертину. Але ця четвертина є рухлива: вона агітує і пропагує свої думки та пляни. Вона є небезпечна для решти українського робітництва.

⁂

Тепер зберемо наведені факти.

Українські робітники представляють боєву лаву, яка має два крила і середину.

Одно більше крило складається з тих, що прямують до осягнення нашого національного ідеалу, від якого узалежнюють свою долю. Вони самі себе називають „націоналістами“, „фашистами“ чи просто „українцями“.

А друге крило? Большевики, комуністи, соціял-демократи і ін. Або т. зв. „Фронт людовий“. Це ті що читають „Дзєннік Популярни“, „Напшуд“ і „Трибунен роботнічон“. Їх ідеал: диктатура всесвітнього пролетаріяту. Вони, що донедавна були розбиті, збирають свої сили до наступу. А ціллю того наступу є здобуття великої маси, неосвідомлених національно, українських робітників.

Я сказав, що є два крила й осередок. Саме той осередок складається з пасивних елементів. Ті неділ ьні робітники з „осередка“ можуть за кілька літ стати таксамо гарячими українцями-патріотами як большевиками.

На те, щоб вони стали большевиками, не можемо позволити. Найближчі дні місяці й літа мусимо посвятити боротьбі за душу українського робітника.

Ціллю тієї боротьби буде:

1) здобуття недіяльної і неосвідомленої частини робітництва для української національної ідеї;

2) навернення отуманених комунізмом українських робітників на нашу віру, на службу української ідеї.

Засобами у тій боротьбі будуть:

1) створення українських робітничих організацій;

2) сильна пропаганда.

Е. П.

Французькі „розрахунки“ на Москву

Вважають загально, що до визнання совєтського уряду Францією причинилися найбільш ліво настроєні французькі політичні круги. На ділі ж, головна „заслуга“ в цьому належала нікому іншому, як... французьким капіталістам. В тому часі (1924 р.) совєтський Союз — вже визнаний рядом европейських держав — почав розвивати широкі торговельні зв'язки з закордоном, головним чином з Німеччиною, Англією й Італією. Промисловці згаданих країн могли з великим прибутком продавати Москві різнородні товари, з яких особливий попит мали машини та інші предмети фабрично-заводського устаткування. Приступивши до розбудови власної промисловости — большевики за цей закордонний імпорт платили тоді „солені“ гроші...

На ці вигідні спекуляції, представники французького промислово-торговельного капіталу не могли дивитися рівнодушно... О! „принципово“ вони безперечно були „непримиримими“ противниками большевизму! Але ж в діловому світі давно відомо, що можна гандлювати (не порушуючи „принципів“...) навіть з людожерами... Визнаючи цю засаду зовсім слушною й практичною — впливові круги великої французької буржуазії повели енергійну кампанію в користь офіційного визнання совєтської влади. Вся „механіка“ цієї кампанії полягала на розрахунках, що вслід за визнанням буде встановлений з Москвою вигідний торговельний договір і французькі промисловці перехоплять з чужих кишень до власних значну частину закордонних совєтських замовлень.

Цю кампанію в користь визнання большевиків підтримувала й та частина французької буржуазії, що мала в своїх „портфелях“ вартісні папери старих російських боргових зобов'язань. Большевики прийняти на себе ці зобов'язання царського уряду не хотіли, але французькі буржуа були переконані, що при визнанні Париж змусить Москву до уступок і в цьому питанні. Отже, про наближення тоді мови й не було: в тому часі совєтський Союз перебував саме в найтісніших політичних зв'язках із Німеччиною.

За актом признання СССР вже майже 13 років... А наслідки його зовсім опрокинули сподіванки французьких капіталістів. Сталося те, чого вони ніяк не передбачали: події привели до тісного політичного зближення СССР і Франції, натомісць економічні зв'язки (в яких буржуазія була найбільш зацікавлена) не тільки не дали очікуваних користей, але є причиною постійних нарікань й невдоволення.

Хоч виглядає це парадоксально, але при зростаючому політичному контакті Москви й Парижа — господарські зв'язки між ними все слабшають, і при тому з виразною некористю якраз для Франції. Щоб в цьому переконатися, досить поглянути на такі цифри. Вивіз французьких товарів до СССР, що обчислявся в 1934 р. в 250 мільйонів франків — в минулому році впав до 100 мільйонів. Водночас ввіз до Франції совєтських товарів зменшився відповідно з 403 мільйонів до 300 мільйонів. І що найважніше при цьому, торговельний біланс Франції з цих операцій вийшов пасивним!

Ослаблення франко-совєтської торгівлі проявляється в тих категоріях товарів, що в них Франція найбільш зацікавлена. Наприклад ввіз совєтської нафти знизився з 1 мільйона тон в 1934 р. до 274 тисячі тон в минулому році. Розрахунки за куплені у Франції товари, Москва переводила при тому векслями, що не користуються довірям банків. З акцептом цих векслів французькі промислові кола мали величезну мороку й змушені були звертатися до послуг так зв. чорних бірж.

Назагал, надії французьких промисловців знайти в СССР широкий ринок збуту не виправдалися. Їх невдоволення все зростає. Але це не перешкодило Москві виступити в Парижі з домаганням позички в 1 мільярд франків для... фінансування совєтської торгівлі з Францією ж! Механізм цієї московської комбінації в тому, щоб платити за французькі товари французькими ж грішми! Зрозуміло, що цей проєкт залишився, по коректному виразу преси — „без відгуку“ з боку французьких ділових кругів. Не краще вийшло й з надіями одержати за-

плату по старим російським боргам. Советська влада робила в цій справі різні „пропозиції“, що мали одне призначення — відтягнути полагодження цього питання в безконечність. В такому положенні знаходиться воно й тепер...

Так провадилися розрахунки французької фінансово-промислової буржуазії. Купивши советського „кота в мішку“ — вона „капіталізує“ тепер із нього самі тільки неприємності! Її преса повна скарг і нарікань з того приводу. Але чи навчив її цей сумний досвід? На жаль — ні. Охота робити „процент на процент“ справді подібна на наркоманію! І французькі промисловці знов видвигають новий проєкт активізації торгівлі з советським Союзом. Суть його в наступному. До диспозиції Москви запропонують кредит в сумі 5 мільярдів франків, що мусять бути використані для советських замовлень у Франції. Термін кредиту — 10 літ, з 6% річних. Він має забезпечуватися золотою позикою, що покриватиметься ввозом советського золота у Францію, при обрахунку 2 і пів % річних. Різниця від цих вплат по позиці проєктується ужити на сплату старих російських боргів...

Хто знає советську політику, може сказати з певністю, що й з цього проєкту нічого не вийде. В Москві вже ставляться й до нього дуже зимно. Чому? — запитають. Адже СССР, з уваги на політичне порозуміння з Францією, мусів би звертати більшу увагу на її економічні претенсії? Як раз — навпаки! Така вже тактика советського уряду, що на найдальші економічні уступки він йде як раз в тих країнах, де сподіється за це здобути потрібні йому політичні позиції. Там же, де ці позиції вже здобуті — Москва стає неговірливою й безцеремонною.

Господарський огляд

НОВІ ЧЛЕНИ РСУК-у.

Дирекція РСУК-у приняла дня 25. лютого ц. р. в члени Союзу такі нові кооперативи: „Надія“ в П'ядиках, коломийського пов., „Районова Молочарня“ в Скнилові, к. Львова, „Дніпро“ в Махнові, „Ощадність“ в Щеп'ятині (пов. Рава Руська), „Самопоміч“ в Псарах (пов. Рогатин).

НОВІ КРАМНИЦІ В ТУРЦІ.

В грудні м. р. повстав у Турці п. Стр. корінний склеп п. Осипа Матляка. В половині лютого ц. р. п. Богдан Гомза відкрив крамницю міш. товарів і водночас кімнату для снідань. Із днем же 1. квітня повстане в Турці крамниця із шкірою п. Яворського Зенона. Усім бажаємо якнайкращих успіхів.

З ГОСПОДАРСЬКОГО ЖИТТЯ КАЛУША.

Наше господарське життя в Калуші розбудовується. В останньому часі повстало два нові склепи із шкірою, крамниця з електр. приладдям „Електроспорт“, ґалянтерійна крамниця і переплетня. Існував до недавна склад вапна, але через жидівську конкуренцію (обнижено ціну з 8 ґр. на 4.50 за кілограм вапна), мусів уступити. В додатку бо постаралися жиди, щоб ніяка гуртівня не продавала вапна не-жидові.

КУРС БІЛОШКІРНИЦТВА.

Заходом філії „Сіль. Господаря“ в Коломиї відбудеться в днях 24. березня — 24. квітня ц. р. курс білошкірництва в Березові Нижнім. В програму курсу ввійде консервація шкіри, виправа сирівцю і хромового блянку, виправа „віденської шкірки“, німецька виправа на футра різних шкір, виправа баранів на кожухи та фарбування шкір.

ПОКАЗ ВИРОБІВ РІДНОГО ПРОМИСЛУ.

Філія Союзу Українських Купців при співучасті кооп. осередка в Олешичах влаштовує в Любачеві в днях 7—18. квітня ц. р. показ виробів рідного промислу.

ЗЕМНІ БАГАЦТВА КРЕМЕНЧУЧЧИНИ.

На Кременчуччині відкрито нові багаті поклади залізної руди, яка є безпосереднім продовженням залізно-рудного басейну Кривого Рогу. Загальний запас заліза першого горизонту, який лежить 40 м. під поверхнею землі, виносить 1200 мільйонів тон. В другому горизонті, у глибині 100 м. запас заліза дорівнює 400 млн. тон. Якість першої руди виносить 33 відс. заліза, другої ж 35 відс.

Біржа

Ціни за 100 кґ. люзом, льоко ваґонстація заладовання:

Пшениця збірна 760 ґр/л 5%	28.00—29.00
Жито збірне 694 ґр/л 3%	22.75—23.75
Ячмінь пашн. 621 ґр/л. 4%	20.00—21.00
Овес легко задощ. 444	20.00—20.25
Овес не задощ. 456	20.50—20.75

Пшениця, жито та ячмінь далі подорожіли. Ціни інших продуктів незмінені.

Тенденція на пшеницю, жито звишкова, на кукурудзу, вику, олійні насіння і конюшину слаба.

НАБІЛ.

„Маслосоюз“ повідомляє, що від дня 22. березня ц. р. кооперативам платив льоко Львів: 1 кґ. масла десерового бльок. без опакування 3.15 зол., 1 кґ. масла десеров. бочкове включно з бочк. опакуван. 3.20 зол., 1 кґ. масла експ. платить з експ. опакув. включно дефінітивно 3.20 зол.; молоко від 11. I. ц. р. 0.18—0.19 зол. копа яєць 3.60—3.70 зол.

Тенденція сильна на масло і молоко, на яйця звишкова.

ПТИЦЯ.

Маслосоюз повідомляє, що в дні 22. III. ц. р. платив своїм доставцям за 1 кґ. живої птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові, (пл. Більчевського ч. 3) такі ціни:

Індички I. кл., добре умяснені, повногруді товсті 1.45 зол., Індички I. кл. добре умяснені, повногруді товсті 1.20 зол., курки молоді I. кл. товсті без вапняку на ногах від 1.80 кґ. вгору 1.20 зол., качки товщеві I. кл. щойно від 1.80 кґ. вгору 1.30 зол.

Слабших сортів від вище поданих не приймає.

З українського життя

Крутянська Академія у Відні.

Українське студентство зорганізоване у віденській „Січі“ влаштувало дня 14. лютого Академію з приводу роковин 22. січня і Крутянського Чину. Відкрив Академію студ. Лопатинський, голова „Січі“. Далі слідував реферат студ. В. Мрачка, виступ хору „Січі“ під дириг. А. Гнатишина й інсценізація „Присяга Мазепи“.

Ревізія в Попелях.

Дня 13. березня ц. р. пізнім вечором перед „Народній Дім“ в Попелях, дрогобицького повіту заїхало вантажне авто із постерунковими трьох станиць: Борислава, Мразниці і Тустанович. Зібрані в „Нар. Домі“ (де відбувалася проба шевченкового концерту) люди, думаючи, що це авантурники з Бані-Борислава, або комуністи, затарасували двері читальні та кооперативи й не хотіли поліції пустити. Коли поліція ввійшла таки до середини, наказала всім присутнім піднести руки вгору й перевела в усіх присутніх особисту ревізію, як теж докладно перешукала цілий Нар. Дім. При ревізії не знайдено нічого.

Луцьк — Шевченкові.

Дня 10. березня ц. р. відбулося в Луцьку в залі „Сіль. Господаря“ урочисте свято-концерт в честь Т. Шевченка. В програму свята увійшов реферат Ст. М. Швеця, виступи хору й деклямації.

У святі взяло численну участь місцеве громадянство.

Конфіската українських книжок.

В українських книгарнях в Коломиї перевела поліція ревізії і сконфіскувала такі книжки: „Київ наш“, „Тарас Бульба“ Гоголя, „Сагайдачний“ А. Чайківського й різні ноти. Крім того заборонено продавати книжки: „Василько Ростиславич“, твори Метлинського, Костомарова, Кобилянської, а навіть „Кобзар“ Шевченка видаваний „Українським Науковим Інститутом“ у Варшаві.

Відчит д-ра Д. Донцова у Варшаві.

В Українській Студентській Громаді відбувся дня 7 березня ц. р. реферат д-ра Д. Донцова про українську революцію в 1917. р. Прелеґент дав у своєму рефераті огляд й оцінку подій того часу.

Заборона заснування спорт. Т-ва в Дубні.

Молодь Дубна, розуміючи значення й вагу спорту, заходилась коло заснування спорт. товариства „Юнак“. В тій цілі внесли подання до старости. Довго довелось чекати на відповідь. Вкінці прийшла відповідь відмовна. Староста забороняє заложити спорт. т-во „Юнак“, „бо члени-основники не дають належної гваранції провадити діяльність згідно з цілями, що начеркнені статутом“. На запит в старостві, чому саме заборонено, відповідь була: „староста нема зауфаня до тих людзі, ктужи подписалі подане“.

За український університет на Закарпатті.

На Закарпатті засновано й залеґалізовано в останньому часі окреме товариство „Розбудова університету Підк. Руси“. Його завданням: повести акцію і пропаґанду за створенням університету для закарпатських українців.

Рідношкільна молодь Шевченкові.

В четвер дня 18. березня ц. р. молодь усіх львівських шкіл „Р. Школи“ влаштувала великий концерт в пам'ять Т. Шевченка.

Ревізії й арештування в Луччині.

У зв'язку з вбивством постерункового в селі Піддубцях к. Луцька поліція перевела ревізію в селян А. Вовика, Серг. Козяря, Серг. Кротюка, А. Козяря й Т. Палійчука. Всіх арештовано, й опріч Т. Палійчука й С. Кротюка, яких по 48 годинах звільнено, відставлено до в'язниці.

Крім того перевела поліція ревізії в с. Звірові в селян Ф. Юревича, Олекс. Заборовця й Ф. Заборовця, якого відставлено до в'язниці і в селі Ботині, де арештовано Володимира Гаврилюка й Остапа Крижанівського.

Загальні Збори „СУПРУГА“.

В неділю дня 28. березня відбудуться у Львові двадцяті Загальні Збори Союзу Українських Приватних Службовиків „Супруга“.

Вистава „Сербина“

драми Івана Тобілевича відбудеться з причин незалежних від Робітничого Театру щойно 16. квітня ц. р.

Виселення.

Збаразьке старовство виселило із села Гнилиць Вел. (прикордонна полоса) Тараса Турчина, що був засуджений за приналежність до ОУН на 4 роки в'язниці, й недавно вернувся додому. Виселено з прикордонної полоси теж Осипа Осадцу.

„Українська музика“.

В Стрию почав виходити місячник „Українська Музика“, видаваний „Союзом Українських Професійних Музик“ у Львові й редаґований др. Зин. Лиськом.

За приналежність до ОУН.

Перед окружним судом у Чорткові відбулася дня 16. березня ц. р. розправа проти Зенона Ільницького, гімн. учня з Устя Єпископського, за приналежність до ОУН, поперетинання телеґр. дротів й розкинення летючок. Судді присяглі заперечили питання щодо приналежности до ОУН і затвердили тільки питання щодо дальших вчинків, до яких підсудний признався. Ільницького засуджено на 1 рік в'язниці.

Культурна хроніка

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ МУЗЕЙ В КАНЕВІ.

Щойно цього року закінчується будова музею Т. Шевченка в Каневі. Будова цього музею тягнеться вже цілі роки, а востаннє говориться про ще одну зміну плянів будови.

ЗАПОВІДАЮТЬ...

Інститут Української Літератури ім. Шевченка при „Академії Наук УССР“ заповів повне видання творів Шевченка під редакцією „академіків“ Затонського й Хвилі. Це видання складатиметься з 10 томів. Не знаємо, чи це ще одно з черги заповідання, чи видання таки буде вже нарешті доведе до кінця.

Роковини Крутянського Чину

В ЧЕРНИХОВІ, ТЕРНОП. ПОВІТУ.

Дня 31. січня ц. р. заходом Т-ва „Сокіл“ відбулася Святочна Академія присвячена вшануванні пам'яти 300 Крутянських Героїв. Академія почалася рефератом побр. Цурковського Андрія. Далі йшли хорові точки під проводом побр. Кметя Гриця, деклямації побратимів: Труса Степана („Крути“), Гесюка Михайла („Поглянь“), посестри Семчишин Ірени („Ми молоді“) й учасника Притуляка Романа („Тіням героїв“). Мандоліново-смичкова оркестра під проводом побр. Германа Михайла відограла в'язанку „стрілецьких пісень“. Свято пройшло з повним моральним успіхом. Дуже характеристично, що черниховські доморослі радикальні дуби і „Каменярі“ збойкотували це свято і не взяли в ньому участи. Шкода, що так горлають на ціле горло, мовляв під Крути пішла соціялістична молодь. Замісць Крутянських Роковин вони мабуть воліють вшановувати сьогодні всякі соціял-комунарські імпрези.

Громадянин.

ЗОЛОЧІВЩИНА — ГЕРОЯМ КРУТ.

В Золочівщині з кожним роком поширюється все більше культ Великої Легенди. Провід у цьому веде місцева Філія Т-ва „Просвіта“. На день 29. січня ц. р. приготовили інструктори тієї ж Філії відповідні реферати, щоб масово пустити їх в повіт. Скористало з цього багато читалень, які в день Великої Річниці відбули в себе святочні сходини. Ініціятори подбали також про те, щоб пам'ять того дня полишилась на довго серед малоосвідомленого загалу. Помогло їм тут святочне відслонення образу Павлося „Бій під Крутами“, що звичайно входило за кінцеву точку програми сходин. Крім цього всі сильніші читальні в повіті урядили в себе для цілого населення Святочні Академії. Перші в тому були: Вільшаниця, Почапи, Ремезівці, Соколівка, Угорці, Чернешня.

З концертової залі

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В УКРАЇНСЬКІЙ ГОЛ. ГІМНАЗІЇ У ЛЬВОВІ.

Цьогорічну Шевченківську Академію влаштувала головна гімназія з підчеркненням одної доби життя поета — доби заслання. Цього року припадає саме 90-ліття ув'язнення Шевченка та 80-ліття його звільнення. „Неволя дуже знесилила поета фізично. Але морально ні“. І молодий промовець О. Д. Чорнега з гордістю цитує поневільницькі твори нашого великого Віщуна. Правда за мало дещо підчеркував п. Чорнега духову міць Шевченка підчас самого заслання. Підчас тих довгих і понурих, проте ж непропащих 10 років. „Неофіти не зродились у душі Шевченка аж після звільнення. У московських снігах і казаматах леліяв Він цей твір. І там теж писав визнання життя свойого: „Я так її, я так люблю свою Україну єдину. За неї душу погублю“ — Гарно віддала суть невільницьких, але якже вільних Шевченкових дум молоденька декляматорка К. Зарицька („Сон з Орської кріпости“).

Добре вив'язалася із своїх точок оркестра й скрипак учень III. кл. Сухінський. Оригінально складено інсценізацію „невольницькі поезії у візіях“. Хоча іноді й відчувалося, що можна було підобрати ще інші його поезії — ті, що в них найважливіші у Шевченка почування — невгнутість і над усе велика любов до батьківщини.

Закінчено свято справді бадьорою точкою. „Хори козаків і невільників“ — Тужливі дожидання — „Деж ви хлопці запорожці — сини давньої волі“ — доповнює зневеч'я приграва до маршу й з молодих грудей лунає нескладна, проста, але як же сильна пісня — „Гей, нум браття“...

Нам пишуть:

ІЗ ЗОЛОЧІВЩИНИ

ГЕРОЯМ ЗПІД КРУТ.

Наше село, положене в провінціональний закутині, доволі довго спало сном блаженних.

Аж по війні, коли то молодша генерація підросла й взяла провід в Угорцях в свої руки — культурно-освітній рух в селі ожив. В селі засновано всі наші установи. При читальні основано аматорський гурток і мішаний хор, що під дириґентурою п. Лютого Романа вибивається на одне з перших місць Золочівщини. Кожну національну річницю читальня врочисто відсвятковує з відповідними рефератами. При тому треба зазначити, що такі реферати переважно приготовляють і відчитують Драбатий Лонгин і Маланюк Микола. Цей останній, що самоосвітою набув знання з кожної ділянки, є доказом, що зуміє юнак, якщо схоче над собою попрацювати.

Віддаючи поклін Крутам попередніми роками скромними сходинами, цього року наша читальня відсвяткувала Крутянські Роковини осібним концертом в дні 28. лютого. В програму ввійшло вступне слово (Л. Драбатий), реферат (Маланюк Микола), деклямації (Іван Щур, Михайло Маланюк і Захарків Гриць), продукції мішаного хору під орудою пп. Лютого Романа і Бруха Івана. Концерт лишив незатерте враження на приявних, що вперше в селі громадно віддали поклін Тим, що створили українські Термопілі.

ІЗ ПЕРЕМИЩИНИ

АКАДЕМІЯ В РОКОВИНИ І. ФРАНКА В БИКОВІ.

Тільки з признанням і подивом можна висловитись про свято, що його уладила в дні 7. лютня ц. р. національно свідома меншість села Бикова, зорганізована в місц. читальні „Просвіти“. Треба бо підкреслити, що відбулося воно в зараженому здебільша новим кацапством-комуною селі.

У програму академії ввійшли гарно виведені пісні нечисельного, але зіспіваного мішаного хору, як і зосібна мужеського під управою Івана Вороблевського, й виголошені з чуттям і вірою деклямації жіночої і мужеської молоді.

Комунарі у своїй безсилій злобі бойкотували свято та ще застрашували і здержували других.

Але ті, що прийшли — свідомі українці, що не погоджуються з кривдною роботою новітнього червоного кацапства. Вони з довірям і радістю вислухали реферату, як теж післяслова студентів-делегатів Філії. Гарячими оплесками для хору, деклияматорів і палкого закінчення дириґента, головного організатора цієї академії, заявили себе за оздоровленням свойого села й виведення його на світлий шлях національного змагання.

Академію повторено 12. лютого в Плешевичах. Треба сподіватися, що і в Бикові і в доокологишніх селах свідоме селянство дасть собі раду з комуною, як дало собі раду із старим кацапством.

Б-О.

ІЗ БІБРЕЧЧИНИ

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА В СТРІЛИЧАХ СТАРИХ.

Дня 14. березня ц. р. відбувся в Стріличах старих заходом чит. „Просвіти“ концерт в честь Пророка України — Тараса Шевченка. Концерт підготований солідно, всі точки були виведені гарно. Реферат про життя і творчість Шевченка, виголосив п. Гіжовський. З деклямацій на особливу увагу заслуговували деклямації панни Лаби Олі — „Хустина“ і Базарниківної „До Основяненка“.

З ТУРЧАНЩИНИ

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ.

Читальня „Просвіти“ в Турці над Стр. влаштувала в неділю 14. березня ц. р. концерт в честь Генія України — Тараса Шевченка. В програму концерту ввійшло вступне слово м-ра М. Толкана, виступ читальняного хору, деклямації Орисі Марців, Ст. Шустаківської та Е. Писанчинівни й інсценізація Кавказу. Дуже подобався всім виступ О. Марців — чотирорічної дівчинки, яка привітала присутних піднесеною по-націоналістичному рукою в гору. Закінчено концерт нац. гимном.

МІСЦЕВИЙ.

ІЗ ЛЬВІВЩИНИ

АКАДЕМІЯ В ЧЕСТЬ ЛЕСІ УКРАЇНКИ НА ЗНЕСІННІ НОВОМУ.

В неділю 14. ц. м. відсвяткувало громадянство Знесіння пам'ять незабутньої поетки Л. Українки. На програму склались: вступне слово — Ст. Кравців, хори — садівничок під проводом Д. Лотоцької, мужеський хор із Знесіння під проводом О. Шуста, деклямація: Л. Українки: „порвалася нескінчена розмова“ — І. Мокрицької, солоспів — п. Сенишин, фортепіянове соло й інсценізація — Л. Українка — „Грішниця“.

Академія пройшла з успіхом. Перед прибраним вишиваками портретом поетки ставали юні виконавці, з'ясовуючи значення творчих надбань Л. Українки, силу її гартованих, могутніх поезій і драм, підчеркуючи хоч би самим улаштуванням Свята зрозуміння „екзотичної“, як її звали, ще до недавна, нерідної цеб то, творчости поетки і признаючи своїми ідеї, що їх Л. Українка, співець любови свойого й ненависти чужого все життя пропагувала.

ІЗ КАЛУЩИНИ

ПОПИС РІДНОШКІЛЬНОЇ МОЛОДІ.

В неділю дня 28. лютого ц. р. відбувся в Калуші заходом місцевого Кр. „Р. Ш.“ при співучасти сільських Кр. „Р. Ш.“: Вокально-руханковий попис молоді „Р. Ш.“. У програму ввійшли: збірна пісня Гей козаки, гей юнаки, вступне слово, національні танки, хорові продукції, вежі та рух. покази. Програма була дбайливо підготовлена. Багато праці тут вложили п. Ганущак Юліянна та п. Смольський В. На жаль інтелігентська верхівка не прив'язує ваги до цього рода імпрез. Доказом цього неприсутність її на цьому пописі, проте молодь надто сильна вірою, щоб чим небудь зражуватись.

З ЯВОРІВЩИНИ

ІЗ НАШОГО ЖИТТЯ.

Ювілей „Просвіти“, що його святкування припадає на грудень, обходила Яворівщина в дні 3. І. 1937. р. В Яворові в церкві св. Юра відправлено Соборну Службу Божу за померлих членів „Просвіти“, а потому в залі „Народнього Дому“ відбулася академія. Мило вражали хорові хочки виведені хорами поодиноких читалень повіту.

Дня 24. січня ц. р. Самоосвітній Гурток читальні „Просвіти“ в Яворові влаштував академію зприводу роковин 22. січня. На програму Свята склались: Відчитання історичних актів про день 22. січня, деклямації і реферат. Академія підняла дуже на дусі присутніх.

Крутянські Роковини відсвятковано в Яворові старанням Секції Національних Свят при чит. „Просвіти“ концертом в залі „Народнього Дому“. Програма Свята відповідала вповні хвилі Великого Чину. Промова добре опрацьована, хорові точки відповідно дібрані, гарні деклямації та інсценізація В. Федика „Месть Духів“ викликали глибоке враження. Щоправда перші місця світили пусткою, за те партер виповнила молодь вщерть. „Рідну Школу“ „репрезентував“ тільки один професор.

Пам'яті В. Стефаника віддав Яворів поклін урядженням „Літературного Вечора“ в дні 28. лютого ц. р. Програма не велика: реферат, та рецитація кількох новель. Але так як Стефаник говорив небагато, але змістовно, так і на цьому вечорі упало кілька слів — але сильних, в яких змальовано долю українського села, його любов землі та засаду твердих, „мнякім не варто бути“.

До Яворова приїхало на постійний побут військо. Для привітання й із'джаючого війська зорганізовано „обивательскі комітет повітаня войска“, в склад якого ввійшли м. ін. директор гімназії „Р. Ш.“ в Яворові Др. Іван Велигорський та жіночої СС. Василіянок Іванна Крвавичева. На саме повітання обидві згадані гімназії вислали делегації зложені з учителів та учнів.

В кілька днів після цього незнані справники вибили шиби в приватнім помешканні директора й одного з професорів.

К.

Із цим числом розсилаємо розрахункові перекази. Просимо вплачувати ними передплату на дальші місяці й вирівнювати належність за кольпортажу.

З ЛУЧЧИНИ

ДО РЕДАКЦІЇ ТИЖНЕВ. „ГОЛОС“ У ЛЬВОВІ.

У ч. 10. тижнев. „Голос“, з 14. III. ц. р. уміщено допис з Луцька під загол. „Із нашої хроніки“, в якому подано незгідні з правдою відомости про моє переміщення з Гнидавської пар., Луцького пов., до Костопільщини.

Ані „волинські сильні“, ані „Рідна Хати“ нічим не спричинилися до мого переміщення: Я сам просив Церк. Владу про переміщення мене на іншу парафію. Мотиви просьби носили чисто особистий характер і не мали ніякого зв'язку з церк. гром. життям м. Луцька.

Парафія, на яку мене мала намір перемістити Церк. Влада, згідно моєї просьби, це Степань, найбільше містечко на Костопільщині, тисяч 10—12 мешканців різних національностей. Працює там, між іншим, укр. ев.-реформ. громада, й для місійної праці мав я туди їхати.

Зобачивши добре відношення до мене моїх парафіян, я звернувся до Влад. Архиєпископа Олексія з просьбою позіставити мене в Гнидавсько-Чернчицькій парафії й покищо нікуди не переїзжаю.

З високим поважанням
Священик Михайло Кибалюк.
Луцьк-Гнидава.

З ХОДОРІВЩИНИ.

ХОДОРІВСЬКІ РЕВЕЛЄРСИ В ВОЛЧАТИЧАХ.

Театральні спекулянти, що про них у 6-тому числі „Голосу“ була окрема стаття, відіграють у нашому житті подвійно-медвежоприслужну ролю. Вони не тільки, що є джерелом деморалізації, яку в першій мірі ширять безпосередно самі, але ще в більшій мірі полишають по собі гидких наслідувачів, що захоплюються вульгарно-порнографічними „віцами“ та ширять їх при першій ліпшій нагоді по усіх усюдах: в довкіллю, в якому жиють.

Усі ті ревії, про які так часто доводиться нам чути чи читати, це на 99 проц. плоди „театрів“, що мають хіба тільки те спільне з театром, що на жаль ще й досі мають у нас доступ на сцени, не тільки українського міста але й села.

Один з таких виступів переживали й поблизькі Ходорової Волчатичі. В неділю 14-го ц. м. на т. зв. „Гумористичному вечорі“ виступили між іншим „Ходорівські Ревелерси“. Ми чули й бачили гумор і смак села (І. частина) та гнилий жарт та обезброюючу порнографію міста (II. частина „ревелєрсів“). Та й ми бачили обурюючі протести й несмак в публики, що заклялась в останнє на такі „вечорі“ приходити й розчарування виділу чит. „Просвіти“, що не провірувши репертуару пустив „панів“ на сцену.

Листування Редакції

Т. ДЖЕМС: З дописів друкуємо один. Про реферат йде рецензія зо Львова. Привіт.

Ю. Ш. — ЯСТР.: Дуже часто буває так, як Ви це написали, але віршами на те нічого не порадиться. З такою язвою треба боротися в свойому середовищі піддержуванням національної гідности й чести.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ ГРОМАДИ В ПОЗНАНІ.

Просимо усіх б. голов У. С. Г. у Познані надіслати нам свої знимки з підписами та датами урядування. Просимо теж усіх наших б. членів присилати нам по змозі всякі знимки з життя Громади від початку її заснування з датами та поясненнями, щоб ми могли зібрати матеріял до відповідних альбомів. Адреса: Укр. Студ. Студ. Громада, Познань 3, II. скр. 1013.

М. КРУПСЬКА, прес. реф. — КІНАЛЬ ВАСИЛЬ, голова.

ВЖЕ ВИЙШЛО ПЕРШЕ ЧИСЛО КВАРТАЛЬНИКА „ВІСТНИКА“ на 1937 р.

В. ТЕМЛЯК

„Завдання нового покоління“

Книжка займається важною проблемою виховання нового покоління для служби нації, приготованого до загальних і спеціяльних домагань, які може поставити одиниці наш тривожний час. Книжка основана на прикладі народів, які виховували своєї молоді випередили нас.

Ціна 1.— зол.

Адреса: Львів, Чарнецького 26, чек. конто П. К. О. 500371.

Від Адміністрації

Хв. Чит. „Просвіти“, Рожанка виж. Залеглість 20 сот. за місяць лютий.

Вп. Сабаль Іван, Перемишль. 1 примірник за кольпортажу.

Вп. Крук Гр., Яструбичі. Передплата заплачена до кінця квітня.

Вп. Сорока Волод., Білокриниця. Годимося. Часопис висилаємо. Нерозпродані просимо повернути.

Вп. Береза, Середпільці. Пришліть відтинок грошей наданих 8. II.

Вп. Мигаль Богдан, Хоробрів. Передплата заплачена до кінця липня.

Вп. Дорош Богдан, Стрілиська Н. По вирівнянні залеглости, передплата заплачена до кінця квітня.

Вп. Касіян Юрій, Микулинці. По вирівнянні залеглости передплата заплачена до кінця лютого.

Вп. Здріль Гр., Липиця мур. За лютий Ви довжні 20 сот.

Вп. Улашин Мих., Більче Золоте. По вирівнянні залеглости, на березень остало 20 сот.

Вп. Костецький Ів., Токи. Гроші зараховано на передплату.

Вп. Кальмук Ів., Княжолука. Часопис висилаємо правильно. Реклямуйте на пошті.

Вп. Кальмук Тимко, Княжолука. Часопис висилаємо. Грошей досі не одержали. Просимо прислати посвідку на вислані гроші.

Вп. Мельник Дмитро, Чернів. Передплата заплачена до кінця лютого.

Вп. Комендант Антін, Чорний Ліс. По вирівнянні залеглости, передплата заплачена до кінця січня.

Вп. Масляк Микола, Бринь. Заплачено до половини квітня.

Вп. Магера Корнило, Боб'ятин. Маєте заплачено до кінця травня.

Хв. Т-во „Сокіл“, Бурштин. Заплачено до кінця липня.

Вп. Кобасюк Стах. По вирівнянні залеглости, заплачено до половини лютого.

Вп. Галамага, Переліско. Часопис висилаємо. Реклямуйте.

Вп. Гуцалівна Анна, Оріховець. Часопис шлемо. Реклямації не одержали.

Всч. о. Нарожняк Зиновій. По загальному підчисленні, маєте на конті 45 сот. у Вашу користь.

Вп. Сабат Віктор, Сприня. Дописи використаєм. Про гроші оголошено в 4. числі. Передплата заплачена до кінця березня.

Вп. Скасків Василь с. Тимка, Литвинів. Просимо написати коли й скільки грошей вислано.

Вп. Івасечко Микола, Скалат. За кого прислані гроші 1.60?

Вп. Закалюк Василь, Кам'янка. На чиє конто прислані Вами 2.50 зл.?

Вп. Стадник Вас., Горігляди. Просимо переслати нам відтинок, або посвідку на вислані гроші.

ПОВІДОМЛЕННЯ.

Кілька тижнів тому „Центрореклями“ звернула увагу нашої суспільности на небезпеку чужого наступу на українське і так слабе господарське життя, а особливо на небезпеку чужої конкуренції, що неперебираючи в методах починає цілою силою атакувати наш молодий і немічний ще промисл. Рівночасно „Центрореклями“ видвигнула справу „Ополянки“ в Бережанах, закидуючи їй, що не виробляє тих всіх родів цукорків, що їх реклямує й продає як українські, а вбільшості тільки перепродує вироби чужі.

Щоб справу остаточно закінчити, а суспільності дати докази, що вдійсности так є — „Центрореклями“ пропонувала „Ополянці“ Громадянський Суд — установу для нас — в нашій дійсности — єдино можливу до вирішування таких справ. „Ополянка“ на це не погодилася, ані наших закидів річево не опрокинула.

Ми, як установа і як громадяни, уважаємо свою місію скінченою. Решту полишаємо широкому загалові українського громадянства.

Львів, 23. березня 1937.

„ЦЕНТРОРЕКЛЯМА“
Львів, Зигмунтівська 12 тел. 251-06.

Видає БОГДАН КРАВЦІВ. — Редагує Колегія. — За редакцію відповідає БОГДАН ЛОТОЦЬКИЙ. — Урядові години Редакції: від 10—13. Адміністрації від 8—15.
Друкарня Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові. Чарнецького 26.